

Okruhy otázek pro státní závěrečné zkoušky

Učitelství výchovy ke zdraví pro 2. stupeň základních škol

OKRUH DISCIPLÍNY DIDAKTIKA VÝCHOVY KE ZDRAVÍ

1. Systém základního vzdělávání v ČR

- a) Kurikulární dokumenty. Analýza Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání – cíle vzdělávání a klíčové kompetence. Vzdělávací oblasti a vzdělávací obory. Výchova ke zdraví ve všech kurikulárních dokumentech (horizontální a transversální přesahy výchovy ke zdraví - RVP PV, RVP ZV, RVP GV aj.).
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 1: Žák respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě).

2. Analýza vzdělávacího rámce ČLOVĚK A ZDRAVÍ

- a) Detailní zaměření na vzdělávací oblast Výchova ke zdraví (VkZ) – očekávané výstupy, nabídka učiva, hodinová dotace atp. Možné mezipředmětové vztahy s bezprostřední vazbou na VkZ (příklady).
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 2: Žák vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví.

3. Vzdělávací standardy Výchovy ke zdraví

- a) Význam vzdělávacích standardů, charakteristika indikátorů a ilustrativních úloh. Práce se vzdělávacími standardy ve VkZ. Konkrétní příklady.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 3: Žák vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví.

4. Pedagogické dokumenty

- a) RVP ZV, Školní vzdělávací programy (jejich význam a charakteristika, pojetí VkZ v ŠVP), tematické plány dlouhodobé a krátkodobé, třídní kniha, třídní výkaz, žákovská knížka, školní řád aj. a jejich význam pro VkZ.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 4: Žák posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví.

5. Výchovně-vzdělávací cíle ve výuce Výchovy ke zdraví

- a) Způsob formulace výukových cílů, jejich význam, příklady kognitivních, afektivních a psychomotorických cílů. Cíle pro žáky, cíle pro učitele. Konkrétní příklady s využitím aktivních sloves.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 5: Žák usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví.

6. Příprava učitele na vyučovací hodinu Výchovy ke zdraví

- a) Plánování výuky, příprava učitele na vyučování. Druhy příprav na vyučovací hodinu.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 6: Žák vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí.

7. Vyučovací hodina Výchovy ke zdraví

- a) Struktura vyučovací hodiny, klasická struktura, moderní vyučování podporující kritické myšlení (pětifázový model x třífázový model). Příklad struktury vyučovací hodiny na vybrané téma.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 7: Žák dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky.

8. Organizační formy výuky

- a) Nejčastější a nejvhodnější formy výuky ve Výchově ke zdraví. Pozitiva a negativa jednotlivých výukových forem.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 8: Žák uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc.

9. Skupinové vyučování ve Výchově ke zdraví

- a) Možnosti utváření skupin, výhody a nevýhody skupinové práce z pohledu žáka a učitele. Zásady pro práci ve skupinách. Příklady vhodných skupinových aktivit na jednotlivá témata VkZ.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 9: Žák projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce.

10. Didaktické zásady ve vyučování Výchovy ke zdraví

- a) Příklady didaktických zásad uplatňovaných ve VkZ, jejich praktické využití, aplikace na zvolené téma.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 10: Žák samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím.

11. Výukové metody ve Výchově ke zdraví

- a) Klasifikace jednotlivých výukových metod, jejich pozitiva a negativa. Nejvhodnější výukové metody pro VkZ. Aktivizační didaktické metody ve výuce Výchovy ke zdraví.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 11: Žák respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví.

12. Učební úlohy ve výuce Výchovy ke zdraví

- a) Typy učebních úloh, vhodné typy pro hodiny VkZ. Problematika způsobu kladení otázek ve výuce VkZ. Možnosti vyhodnocení zadaných učebních úloh.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 12: Žák respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování.

13. Materiální didaktické prostředky ve výuce Výchovy ke zdraví

- a) Jejich význam při výuce, členění dle různých kritérií, práce s materiálně didaktickými prostředky. Příklady pomůcek k jednotlivým tematickým celkům.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 13: Žák uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým.

14. Prostorové a materiální podmínky pro výuku Výchovy ke zdraví

- a) Vhodné uspořádání učebny pro výuku VkZ ve vztahu ke zvoleným výukovým formám a metodám. Vybavení učebny. Výuka mimo prostředí školy. Exkurze – význam, instituce a zařízení vhodná k exkurzím.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 14: Žák vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi.

15. Metody ověřování vědomostí a dovedností ve Výchově ke zdraví.

- a) Vhodné metody pro VkZ, metody ověřování s využitím aktivizačních metod. Metody ověřování formou individuální a skupinové práce.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 15: Žák projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc.

16. Hodnocení a známkování ve Výchově ke zdraví.

- a) Specifika hodnocení výsledků vzdělávání žáka ve Výchově ke zdraví. Kombinace hodnocení předmětů naukového zaměření a výchovného zaměření.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění očekávaného výstupu 16: Žák uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí.

17. Osobnost učitele Výchovy ke zdraví

- a) Profesní a osobnostní předpoklady pro učitele Výchovy ke zdraví. Sebereflexe, sebehodnocení učitele. Specifika osobnosti učitele sexuální výchovy.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění nabídky učiva pro tematický celek: „Vztahy mezi lidmi a formy soužití“ a „Osobnostní a sociální rozvoj“.

18. Učebnice Výchovy ke zdraví

- a) Aspekty výběru a funkce učebnic. Požadavky na moderní učebnice Výchovy ke zdraví. Didaktická analýza učebnic Výchovy ke zdraví. Příklady dostupných učebnic. Příklady dalších vhodných zdrojů k výuce VkZ (pro učitele i žáky).
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění nabídky učiva pro tematický celek: „Změny v životě člověka a jejich reflexe“.

19. Motivace žáků ve výuce Výchovy ke zdraví.

- a) Aktivizace žáků pro individuální i skupinovou práci. Využití aktivizačních metod ve výuce VkZ. Význam vzdělávání žáků v oblasti VkZ, jako motivační faktor spolupráce žáka na výuce.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění nabídky učiva pro tematický celek: „Zdravý způsob života a péče o zdraví“.

20. Pedagogická komunikace v kontextu výuky Výchovy ke zdraví.

- a) Formy pedagogické komunikace. Interakce učitel – žák, žák – žák, učitel – rodič, aj. Specifika komunikace ve Výchově ke zdraví.
- b) Navrhněte vhodné výukové metody a evaluační nástroje pro naplnění nabídky učiva pro tematický celek: „Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence“ a „Hodnota a podpora zdraví“.